

Kemin-Sompion poromiehet

VAATIMUS

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Ministeri Kalevi Hemilä
Ylitarkastaja Jouni Kitti

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Ministeri Satu Hassi
Ylitarkastaja Pekka Salminen

METSÄHALLITUS

Pääjohtaja Jan Heino

LAPIN LÄÄNINHALLITUS

Maaherra Hannele Pokka

LAPIN YMPÄRISTÖKESKUS

Yrjö Karjalainen

VAATIMUS METSÄHALLITUKSEN HAKKUIDEN VÄHENTÄMISESTÄ KEMIN-SOMPION PALISKUNNAN ALUEELLA

Me allekirjoittaneet Kemin-Sompion poromiehet vaadimme, että Metsähallitus lopettaa hakkuillaan huonontamasta porolaitumiamme ja hankaloittamasta poronhoitotyötämme.

Paliskuntamme alueella käynnissä olevat rajut hakkuut uhkaavat elinkeinomme tulevaisuutta. Jäljellä olevat vanhat metsät ovat porotaloudelle ensiarvoisen tärkeitä.

Kemin-Sompion paliskunta on Suomen suurin paliskunta. Se sijaitsee Savukosken sekä Sodankylän kuntien alueella ja erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella. Tämä alue on Metsähallituksen Itä-Lapin aluetta. Vuotuiseksi hakkuumääräksi ilmoitetaan 650 000m³. (Metsähallituksen Internet-sivut, www.metsa.fi). Vuonna 1990 hakkuumäärä oli 400 000 m³ eli kymmenessä vuodessa hakkuumäärä on noussut 1,6 kertaiseksi ja me olemme joutuneet vähentämään eloporoistamme kolmanneksen.

1960-luvulta lähtien on voimaperäinen metsien hakkaaminen ja uudistaminen kaventanut porojen talvilaitumia paliskunnassamme. Tästä johtuen olemme joutuneet pudottamaan poromääriämme usealla tuhannella porolla . Vuodesta 1988 vuoteen 1999 mennessä on paliskuntamme poroluku pudonnut 5000 eloporolla. Tämä talvilaidunten tuhoaminen on tapahtunut vastoin poronhoitolain 2 §:ää, jossa kielletään maan käyttäminen erityisesti poronhoitoon tarkoitetulla alueella sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Tämä on tapahtunut myös vastoin johtavien tutkijoiden tietämystä ja neuvoja.

MMT Yrjö Norokorpi on todennut mm. seuraavaa:

Metsien käsittely vaikuttaa olennaisesti porojen laitumiin. Suurin puute on hyvistä talvilaitumista: jäkälämaista ja luppometsistä. Porot syövät maassa kasvavaa jäkälää niin kauan kuin pystyvät kaivamaan sitä esiin lumen alta. Sen jälkeen niiden on turvauduttava luonnon oloissa puiden jäkäliin eli luppoon, naavaan ja karveeseen.

Poronjäkälän saantia haittaa paksu lumikerros ja hangen kovettuminen. Lumi kinostuu kovaksi kerrokseksi tuulisilla paikoilla kuten avohakkuu- ja siemenpuualoilla Hakkuutähteet haittaavat jäkälän kasvua ja porojen kaivuuta. Jäkälä tallautuu herkästi puunkorjuussa tai liikuttaessa muutoin alueella kuivana kautena.

Kun luppometsä alkaa olla sopiva porojen kannalta, se tulee puuntuotannollisessa mielessä uudistuskypsäksi. Luppo kasvaa parhaimmin tiheissä, vaihtelevan rakenteisissa metsissä, missä ilman suhteellinen kosteus pysyy suurena. (Norokorpi 1982).

Vanhat, luppoiset kuuset turvaavat porojen ravinnon saantia talvella syvän tai kovan hangen aikaan. Porot eivät kykene silloin kaivamaan jäkälää lumen alta.

Luppokuusikoista on nykyisin puutetta kaikissa paliskunnissa Pomokairan seutua lukuunottamatta.

(Norokorpi 1981).

Tästä huolimatta Metsähallitus yhä hakkaa sekametsien kuusia.

FT Timo Helle on kirjoittanut Lappi – teossarjan artikkelissaan:

Porolaitumista ja nykyisistä poronhoitotavoista ylipäänsäkään ei voi puhua ottamatta huomioon muita maankäyttömuotoja. Niistä poronhoidon kannalta merkittävin on puuntuotanto: kaikkien kolmen pääravintokohteen, poronjäkälän, lupon ja metsälauhan esiintyminen on sidoksissa metsikön ikään.

Valtakunnan metsien inventoinnin porolaiduntutkimuksesta käy ilmi, että poron kannalta kelvolliset luppometsät ovat yleensä yli 100-vuotiaita. Tällaisten metsien pinta-ala on vähentynyt puoleen sitten 1920 -luvulla tehdyn ensimmäisen valtakunnan metsien inventoinnin. Voimaperäisestä metsien uudistamisesta johtuen vanhat metsät ovat vähentyneet eniten poronhoitoalueen etelä- ja keskiosissa. (Helle 1984).

FT Mauri Nieminen ja FM Jorma Kemppainen ovat todenneet selvityksessään poronhoidon nykytilasta metsätalouden vaikutusten osalta poronhoitoon seuraavasti:

Yleisesti voimakkaat hakkuut ja niihin liittyvä maanmuokkaus vähentävät etenkin jäkälän määrää ja vaikeuttavat porojen liikkumista ja kokoamista.

Metsätöiden yhteydessä rakennetut tiet pirstovat porolaitumia ja lisäävät turismin ja metsästyksen tuomia haittoja poronhoidolle. (Kemppainen ja Nieminen 1997).

Savukosken kunnan alueella on rakennettuja metsäautoteitä yli 1000 km. Metsäautotieverkoston ollessa sitä tiheysluokkaa kuin paliskuntamme alueella, on itsestään selvää, että laitumemme ovat rikkonaisia sekä levottomia ainakin kesällä ja syksyllä. Tiet vaikeuttavat myös ettotöitä ja teiden alle jäävä alue on pysyvästi poissa laidunkäytöstä.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos ja Oulun yliopisto ovat inventoineet poronhoitoalueen talvilaidunvarat vuosina 1995 ja 1996. Tärkeimpinä talvilaiduntyyppinä inventoinnissa on pidetty jäkäläköitä, luppolaitumia ja metsälauhaa kasvavia laitumia.

Kartoitus osoitti, että yleensä jäkäläköt ovat poronhoitoalueella huonokuntoisia. Parhaimmat jäkälämaat löytyivät Metsä-Lapin alueelta. Kemin-Sompion jäkäläköt oli arvioitu välttäviksi. Tosin olemme arviosta jyrkästi erimieltä. Sillä kartoituksen koealat sijaitsivat paliskunnassamme tarkoitushakuisesti sijoitettuna kylien ja autoteiden lähistöille, ei varsinaiselle metsäalueelle paliskunnan pohjoisosaan. Esimerkiksi UK-puistossa ei ollut yhtään koealaa, vaikka se on päätalvilaidunta.

Talvilaidunkartoituksen mukaan parhaita luppolaitumia ovat varttuneet kuusimetsät. Niissä lupon määrä on 4-6 kertainen verrattuna mäntyvaltaiseen metsään. Kuitenkin toiseksi tärkeemmiksi luppolaitumiksi on todettu mäntyvaltaiset metsät. Parhaiten loppoa oli poroa kohti laskettuna saatavissa Keminkylän merkkipiirissä sijaitsevilla kuusikoissa 8,6 kg/ha. (Keminkylän

merkkipiiriin kuuluvat Kemin-Sompion ja Pohjois-Sallan paliskunnat). Kemin-Sompion luppolaitumet oli kartoituksessa arvioitu välttäviksi.

Metsälauhaa kasvavia laitumia ei talvilaidun kartoituksen mukaan Kemin- Sompiossa ole.

Laidunkartoitukset ovat osoittaneet mm, että suurimpien sallittujen eloporumäärien ylläpitoon vaikuttaa käytettävissä olevien erityyppisten talvilaidunten runsaus ja kunto. Paliskuntien porotiheyksillä ja jäkälälaidunten runsaudella on kartoituksen mukaan selvä yhteys, koska jäkälälaitumet ovat tärkeitä laidunnettaessa poroja luonnonlaitumilla yli talven. Kartoituksen mukaan jäkälälaidunten lisäksi muutkin talvilaidunvarat vaikuttavat porojen talvilaiduntilanteeseen, sillä luppolaitumet ovat useissa poronhoitoalueen keski- ja eteläosan paliskunnissa kevättalven aikana perinteisesti korvanneet jäkälälaitumia. Jäkälälaidunten kuluneisuus ja muiden talvilaidunten vähäisyys on antanut maa- ja metsätalousministeriön asettamalle porolukujen tarkastamistyöryhmälle perusteita suurimpien sallittujen porolukujen alentamiseen. Kemin-Sompion suurinta sallittua eloporolukua alennettiin 1000 porolla 13 000 eloporosta 12 000 eloporoon. (Porolukujen 1999).

Työryhmä siis olettaa poronhoidon jatkavan väistymistään muiden maankäyttömuotojen tieltä. Tätä me emme hyväksy, vaan vaadimme, että muiden maankäyttömuotojen on käytännössä otettava porotalous huomioon. Metsätalouden osalta tämä merkitsee hakkuiden huomattavaa vähentämistä paliskuntamme alueella. Metsähallitus ei voi jatkuvasti täyttää muualta vajaaksi jäävää tulostavoitettaan Itä-Lapin alueelta ja kasvattaa hakkuumääriään täällä.

1970 - luvulla olivat parhaat talvilaidun alueemme paliskunnan eteläpäässä; Kemijoki-varressa ja sen kaakkoispuolella sekä koilliskulmassa; itärajaa vasten aidatussa, nk. aitainvälissä. Sittenmin on paliskuntamme eteläpäästä nämä hoikkalumiset jokivarsimaat hakattu loppuun. Jäljellä on enää Maltion luonnonpuisto, joka paksulumisena seutuna on porolle huonoa kaivualuetta. Porojen talviset ravintovarot ovat paliskuntamme eteläpäässä nyt vähissä ja promiehet ovat joutuneet turvautumaan lisäruokintaan. Sen sijaan aitainväli on säilynyt hyvänä talvilaitumena koko 30 - vuotisen historiansa ajan, vaikka siellä on pidetty isoja talvitokkia. Alkuaikoina siellä palki jopa 2/3 talvitokastamme, myöhemmin noin puolet. Tämä aidattu talvilaidunalue on lähes kokonaan hakkaamatonta metsää, Urho Kekkosen kansallispuistoa. Tämä on konkreettinen esimerkki siitä, kuinka suuri vaikutus metsän hakkuilla on poronhoidon minimitekijään, talvilaidunvaroihin.

Maa- ja metsätalousministeriön asettama porotaloustyöryhmä (Havun työryhmä) toteaa porotalouden huomioon ottamisesta metsätaloudessa seuraavasti:

Poronhoitoalueella sijaitsevat valtion maat ovat Metsähallituksen hallinnassa ja hoidossa. Valtion maa- ja vesialueita pyritään käyttämään suunnitelmallisesti ja tuottavasti ottaen kuitenkin samalla huomioon paikalliset kulttuuri- ja muut intressit. Valtion maankäytön suunnittelussa on varattu alueita metsätaloutta, ympäristönsuojelua ja erilaisia virkistystarkoituksia varten. Samalla on otettu huomioon myös porotalouden erityistarpeet ja toimintaedellytykset, sillä metsätalous on merkittävin porolaitumiin vaikuttava tekijä. Porojen tärkeimpien talviravintokasvien – lupon ja porojäkälän – esiintyminen on sidoksissa metsikön ikään ja metsänkäsittelyyn. Talviravinnon riittävyys vaikuttaa puolestaan porotalouden tuottavuuteen. Porotalouden ja metsätalouden etujen yhteensovittaminen onkin johtanut Metsähallituksen ja paliskuntien välisen yhteistyön lisääntymiseen muun muassa hakkuusuunnitelmien laadinnan sekä taimikon istutusmenetelmien käytön ja toteutukseen osalta samoin kuin metsäautoteiden ja muiden kulkureittien toteuttamisessa. Yhteistyönkehittämiseen paikallistasolla on kuitenkin vielä tarvetta. (Porotaloustyöryhmän 1999).

Myönnetään siis metsätalouden aiheuttavan korvaamatonta vahinkoa porotaloudelle ja se, että yhteistyötä paliskuntien kanssa ei ole saatu kehitettyä toivotulle tasolle. Käytännössä Metsähallitus on järjestänyt kuulemistilaisuuksia, mutta jättänyt kuitenkin poromiesten vaatimukset suurelta osin täyttämättä. Lisäksi poronhoitolaki, Suomen metsäsertifiointijärjestelmä ja Metsätalouden ympäristöopas esittävät tavoitteita poronhoidon huomioimiseksi. Poronhoitolaki kieltää poronhoitoa haittaavan maankäytön valtionmailla. Metsäsertifiointijärjestelmä edellyttää poronhoitajien kuulemista ja yhteistyötä. Metsätalouden ympäristöopas toteaa yhteistyön tarpeen porotalouden edellytysten turvaamiseksi laaja-alaisesti ja pitkällä aikavälillä laadittaessa luonnonvarasuunnitelmia ja alue-ekologisia suunnitelmia.

Havun työryhmä on johtopäätöksissään todennut, että lisäruokinta kompensoi puuntuotannon aiheuttamaa talviravinnon saatavuuden heikkenemistä. Sama työryhmä toteaa edelleen, että kun porojen laajamittaiseen talviruokintaan ryhdyttiin 30 vuotta sitten, se oli tarkoitettu ensisijaisesti hätäruokinnaksi poikkeuksellisissa lumiolosuhteissa ja toiseksi korvaamaan hakkuissa vähentyvää loppoa. Nykyisin ruokinnalla pyritään korvaamaan enenevässä määrin kaivukauden ravintoa.

Porojen tarhaaminen on kuitenkin myös kannattavuuskysymys. Porotalouden kannattavuus perustuu siihen, että poro hankkii suurimman osan ravinnostaan luonnosta (Helle ja Saastamoinen

1983). *Lisäruokinta on porotaloudelle vuosittain 20 milj. markan menoerä* (Porotaloustyöryhmän 1999).

Luppometsien ja jäkäläkankaiden hakkuut ovat olennaisella tavalla vaikeuttaneet poronhoitoa. (Heikkilä 2000). Metsiemme voimakas uudistaminen on paitsi vähentänyt poron talviravintovaroja, erityisesti poron kriittisen ajan, kevättalven ravintoa, myös suuresti muuttanut lumiolosuhteita jäkälän kaivua haittaavasti.

Vaikutuksensa on myös lumella, joka kovettuu paljaaksihakkuulla helpommin kuin metsän suojassa. Laajat hakkuukeskitykset voivat alentaa paliskunnan jäkälämaiden kantokykyä vuosikymmenien ajaksi. (Helle ja Saastamoinen 1983).

Metsien uudistaminen maanmuokkauksineen on suuresti vaikeuttanut porojen kokoamista . Sulanmaan aikana liikkuminen on erityisen hankalaa käsitellyillä uudistusaloilla ojien, mättäiden ja hakkuutähteiden vuoksi. Talvella ettotyöt hankaloituvat, koska ei ole enää kyllin hyviä hakkaamattomia ruokamaita, jossa tokka pysyisi aloillaan yön yli. Joudumme korvaamaan yöpymispaikat levittämällä heinää maastoon.

Metsänhakuilla on ollut merkittävä vaikutus myös poronhoitotavan muuttumiseen paliskunnassamme. *Siihen, että porojen paimennuksesta, hihnawasotuksineen, luovuttiin täällä 1960 - luvulla oli suurena syynä paliskuntamme alueella kiihtyneet metsänhakuut. Tuolloiset suuret poromäärät eivät enää olleet hallittavissa kaventuneilla laitumilla.* (Hannula 2000). Suuri muutos poronhoitokulttuuriimme oli myös porojen ruokkiminen tarhaan, joka on lisääntynyt samaa vauhtia, kuin vanhat metsät ovat huvenneet. Viime poronhoitovuonna paliskuntamme eloporoista tarhattiin noin 40 %.

Nämä tapahtumat ja asioiden syy - yhteydet me olemme voineet vain todeta. Meillä ei ole ollut keinoja elinkeinomme puolustamiseen, eikä mikään organisaatio ole ottanut sitä asiakseen.

Viime vuosina käynnissä ollut alue - ekologinen suunnittelu on ollut poromiehille suuri pettymys. Suunnitelmat ovat vain lista asioita, mitään käytännön merkitystä niillä ei elinkeinollemme ole.

Alue - ekologinen suunnittelu on rakennettu siten, että se ei edes sisällä sellaisia elementtejä, jotka mahdollistaisivat porotalouden huomioon ottamisen.

Mielestämme tämä suunnittelu ei arvota porotaloutta sille tasolle, mikä sille elinkeinona kuuluu, koska se rinnastetaan jatkuvasti muihin selvästi harrastusluonteisiin metsänkäyttömuotoihin.

Porotalouden eduksi lasketaan ne kohteet, jotka säästetään muilla, esim. metsälain perusteella. Elinkeinon omat lähtökohdat unohdetaan. (Lokan kylätoimikunnan kirjelmä Metsähallitukselle 14. 1. 2001)

Arvokkaiksi luontokohteiksi tulisi voida merkitä myös poroille arvokkaita kohteita, samoin kuin merkitään riistatalouskohteita. Porojen ruokamaita on sisällytetty ekologisiin yhteyksiin vain silloin, kun jokin kohde on muista syistä, esim. metsälain nojalla rauhoitettava hakkuilta. Alue - ekologisten suunnitelmien velvoitteisiin kuuluu ”sovittaa yhteen porotalouden ja metsätalouden tarpeet siten, että molemmilla käyttömuodoilla olisi hyvät mahdollisuudet toimia pitkällä aikavälillä.” Tämä hieno tavoite ei näy käytännössä mitenkään.

Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointiryhmä sanoo, että erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella valtionmaiden metsätalouden harjoittamisesta aiheutuu paikoin huomattavaa haittaa porotaloudelle. Kehittämissuosituksissaan arviointityöryhmä esittää mm seuraavia vaatimuksia:

- *Metsähallituksen on käyttömuotojen sovittelussa syytä ottaa alue-ekologisissa suunnitelmissa ja toimenpidesuunnitelmissa nykyistä tarkemmin huomioon edellä (sivu 5) mainitut tavoitteet, periaatteet ja linjaukset sekä esitellä paliskunnille tai alueittain poromiehille ennakkoon myös sellaisen kohteiden hakkuu suunnitelmat ja muut toimenpiteet, joista ei ole odotettavissa kiistoja.*
- *Metsähallituksen tulee tukea sellaista tutkimusta, joka tuottaa monipuolista, myös taloudellisia ja sosiaalisia ulottuvuuksia sisältäviä selvityksiä porotalouden harjoittamista vaikeuttavista tekijöistä ja ehdotuksia epäkohtien korjaamiseksi sekä selvityksiä porolaidunten kunnosta koko poron vuosikierronajalta.*
- *Luppometsien esiintymisen inventoinnin tulisi kuulua keskeisenä osana ae-suunnitteluun yhteistyössä paliskuntien kanssa.*
- *Paliskunnalle tulee varata oikeus tarvittaessa neuvotella hakkuiden lykkäämisestä. Metsähallitukseen tulee selvittää mahdollisuudet laatia erityinen ”poroekologinen” suunnitelma ae-suunnittelun yhteydessä kaikilla poronhoitoalueen aes-alueilla ja pidättäytyä hakkuista kriittisillä alueilla suunnitelman laatimisen ajaksi. Metsähallituksen tulee myös varautua hakkuusuunnitteen alentamiseen porotalouselinkeinon turvaamiseksi, mikäli se muiden aluetaloudellisten näkökohtien ja työllisyyden hoidon kannalta on mahdollista.*

- *Metsähallituksen tulisi selvittää mahdollisuuksia yhtenäistää metsätalouk käytäntöjä koko saamelaisalueella sekä erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, mitä poronhoitolain ao kohdan voidaan tulkita edellyttävän ("valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että käytöstä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle").*

Viimemainittu ehdotus merkitsee useiden erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella sijaitsevien paliskuntien siirtämistä Ylä-Lapin luonnonhoitoalueessa harjoitettujen käytäntöjen piiriin. Siirto edellyttää, että kyseiselle alueelle määrättyjä puuntuottotavoitteita alennetaan vastaavasti. Lisäksi työllistämisvastuun säilyttämiseksi selvitetään metsurityövoiman käytön lisäämiseen mahdollisuudet, millä olisi myönteinen vaikutus poronhoitoon. (Metsähallituksen alue-ekologinen suunnittelu: Arviointi ja kehittämissuosituks. 2001).

Me vaadimme paliskuntamme alueella toteutettavaksi Ylä- Lapin alueella harjoitettuja käytäntöjä em. kehittämissuosituksen perusteella.

Porotaloutta on ajettu nurkkaan suunnitelmallisesti jo vuosikymmeniä. Elinkeinoltamme vaaditaan tehokkuutta ja tuottavuutta, ja samaan aikaan metsätalouden annetaan vapaasti tuhota elinkeinomme tuottavuuden perusta, luonnonlaitumet. Nyt metsätalouden aiheuttamat menetykset ja vahingot säilytetään yksin porotalouden maksettaviksi ja kärsittäväksi. Tähän suuntaan ei ole näköpiirissä muutosta. Mutta me aiomme taistella elinkeinomme puolesta.

Poronhoitoelinkeinoon häiriöttömän jatkuvuuden takaamiseksi olisi paliskuntien asetettava korkeimmat sallitut lukuporomäärät huolella harkiten luonnonlaitumien kantokykyä ja myös pitäytyä niissä. Poronhoitoelinkeinoonkin kansantaloudellinen mitta on tuottavuus, jonka perusteella tehdään sitä koskevia valtakunnallisia päätöksiä. Näin koko ajan voimistuvat muut maankäyttömuodot aiheuttavat ristiriitaisia paineita talvilaidunten kuntoon ja riittävyyteen tukeutuvalla poronhoidolle. (Kautto, Lehtonen ja Nieminen 1986).

Metsien tulevaisuus puuvarojen suhteen näyttää hyvältä. Metsiä on tulevaisuudessa pakko hakata nykyistä enemmän, jos puuvarojen ei haluta lähes ryöstäytyvän käsistä. (Varmola 2001).

Nyt tarvitaan kipeästi tutkimusta Metsähallituksen hakkuutoiminnan taloudellisista vaikutuksista porotalouteen ja vaikutuksista poromiesten työllisyyteen. Siihen saakka, kunnes näistä asioista saadaan tutkimustuloksia, on viisasta pidättäytyä kiistanalaisten poromaiden hakkuista.

Metsähallituksen harjoittaman puuntuotannon ja metsienhoidon seuraukset porotaloudelle:

- laitumet, pääasiassa talvilaitumet, tuhoutuvat
 - lisäruokinnan pakko
 - tuotantokustannukset kohoavat

- lumiolosuhteiden muuttuminen avohakkuu- ja siemenpuualoilla estää jäkälän kaivuuta, samoin hakkuutähteet
 - lisäruokinnan pakko
 - tuotantokustannukset kohoavat

- laitumet muuttuvat rikkonaisiksi metsätöiden vaatimien teiden takia
 - levottomuus laidunalueilla lisääntyy, poronhoitotyöt vaikeutuvat
 - tuotantokustannukset kohoavat

- poronhoitotyöt hankaloituvat
 - työt vaativat entistä enemmän koneita ja aikaa
 - tuotantokustannukset kohoavat

- poronhoitokulttuuri muuttuu
 - poronhoidon julkisuuskuva muuttuu
 - tuotantokustannukset (=markkinointikustannukset) kohoavat

Metsähallitus on saanut toimia alueellamme täysin poronhoidosta piittaamatta.

Nyt vaadimme, että päättäjät kiinnittävät meihin huomionsa ja ryhtyvät viimeinkin toimiin elinkeinomme ja kulttuurimme jatkuvuuden turvaamiseksi.

Poronhoitolaille on taattava lain asema.

Porotalous on tunnustettava vihdoinkin tasavertaiseksi elinkeinoksi muiden elinkeinojen rinnalla ja poromiehet oman alansa asiantuntijoiksi, jotka otetaan mukaan päätöksentekoon heidän elinkeinoaan koskevissa asioissa.

Porotalouden toimintaedellytykset on turvattava vähentämällä hakkuutavoitteita Kemin-Sompion paliskunnan alueella ja poromiesten tärkeiksi toteamien poroalueiden hakkuista on luovuttava, jotta elinkeinollemme ei aiheutettaisi enempää vahinkoa.

KIRJALLISUUS

Arviointiryhmä: Niemelä Jari, Borg Pekka, Kuuluvainen Timo, Niemi Gerald, Leppänen Mikko, Lund Gyde, Späth Volker, Urho Annika.

2001. Metsähallituksen alue-ekologinen suunnittelu: Arvionti ja kehittämissuositukset. Helsinki Consulting Group Oy Ltd.

Hannula, Marjatta

2000. Porojen hinnavasotusperinne. Poromies 4-5/2000.

Heikkilä, Lydia

2000. Luontaiselinkeinot ja Metsähallituksen toiminta Ylä-Lapissa.

Helle, Timo

1984. Porotalous. Lappi-teossarjassa osa 3. Karisto

Helle, Timo ja Saastamoinen, Olli

1983. Luontaiselinkeinot. Tämä vihreän kullan maa. Suomen Luonnonsuojeluliiton teemakirja. 1983.

Kautto Arja, Lehtonen Eeva-Maija ja Nieminen Mauri

1986. Jäkälät ja poro. II. Talvilaitumet ja niiden rakenne – porotalouden perusta. Poromies 1/1986.

Kempainen Jorma, Nieminen Mauri ja Rekilä Virpi.

1997. Poronhoidon kuva. RKTL

Norokorpi, Yrjö

1981. Itsemurhakuusikoita, onko niitä? Suomen Luonto No 8/1981

Norokorpi, Yrjö

1982. Metsänkäsittelymenetelmien kehittäminen poronhoidon kannalta Pohjois-Lapissa. Poromies 6/1982.

Porotaloustyöryhmän muistio

1999. MMM 1999:6

Porolukujen tarkistamistyöryhmän esitys suurimmiksi sallituiksi eloporoluvuiksi

1999. MMM 1999:20.

Varmola, Martti

2001. Pohjoisten metsien tulevaisuus. Lapin Kansa 29.9.2001.

JAKELU

Metla, Erikoistutkija Timo Helle

RKTL, Erikoistutkija Mauri Nieminen

Lapin Metsäkeskus

Paliskuntain Yhdistys

Lapin kansanedustajat

Suomen Luonnonsuojeluliitto

Greenpeace

Luonto-Liitto

WWF

Vapaasti tiedotusvälineiden käytössä